

תאריך עדכון: 04/2018

תולדות הפילוסופיה היהודית מהמאה ה-10 עד המאה ה-15

מס' הקורס : 30101/01

מרצה : פרופ' ד. שוורץ

סוג הקורס: הרצאה

שנת הלימודים : תשע"ט

סמסטר : א + ב

היקף שעות : 2 ש"ש

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):
הקורס מעניק ידע תשתיתי בתולדות ההגות היהודית בימי הביניים החל במאה ה-10 וכלה במאה ה-14. הקורס מציג שורה של דיונים בהגותם של רב סעדיה גאון, ר' יהודה הלוי, ר' אברהם אבן עזרא, הרמב"ם, הוויכוח על כתבי הרמב"ם והרלב"ג. הדיונים הללו מתייחסים למגוון של נושאים (בריאה, השגחה, נס וכדומה), והם מעניקים מיומנויות בסיסיות לסטודנט בהתמודדות עם טקסטים פילוסופיים מתקופה זו.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)
מאחר שמדובר בקורס מבוא השיעורים הם פרונטליים, ומתרכזים סביב הבהרת מונחי יסוד והדיונים המתייחסים אליהם.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים: (רשימה או טבלה כדוגמת המצ"ב)

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
1	הסיבות להתעוררותה של הפילוסופיה היהודית במאה ה-10 ולא קודם לכן		

		עקרונות התאולוגיה המוסלמית, ובמיוחד המעטזלה	2
		דיון בתפיסתו האפיסטמולוגית של רס"ג.	3
		תורת האמת הכפולה בהגות רס"ג והתבטאותה בתורת המצוות (שמעיות ושכליות)	4
		תורת הבריאה של רס"ג.	5
		הזיקה בין חיי ר' יהודה הלוי והגותו	6
		המבנה האזוטרי של ספר הכוזרי	7
		תורת התארים בספר הכוזרי	8
		תורת המוסר של ספר הכוזרי	9
		תפיסת המדע (פירוש לספר יצירה), הידיעה והבחירה	10
		תפיסת האלוהות בהגות ר' אברהם אבן עזרא	11
		מבוא למשנת הרמב"ם. תכלית האדם בפירוש המשנה לרמב"ם	12
		מורה נבוכים: תורת התארים	13

		הוויכוח של הרמב"ם עם הכלאם.	14
		תורת הבריאה של הרמב"ם	15
		תורת הנבואה של הרמב"ם	16
		הידיעה האלוהית וההשגחה על פי הרמב"ם	17
		הוויכוח על כתבי הרמב"ם במאה ה-13	18
		גישתו של ר' לוי בן אברהם: הוויכוח הפרשני	19
		תורת השכל של הרלב"ג	20
		הידיעה האלוהית והבריאה בהגותו של רלב"ג	21
		סיכום ומסקנות	22

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם:

חובות / דרישות / מטלות:
קריאת ביבליוגרפיה
מבחן (חציו על השיעורים הפרונטליים וחציו על הביבליוגרפיה המשלימה

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):
ציון מספרי

ד. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות)

ספרי הלימוד (textbooks) וספרי עזר נוספים:

אפרת ישראל, הפילוסופיה היהודית בימי הביניים - שיטות וסוגיות, דביר, תל-אביב תשכ"ה.
אפרת ישראל, הפילוסופיה היהודית בימי הביניים - מונחים ומושגים, דביר, תל-אביב תשכ"ט.
גוטמן, יצחק יוליוס, הפילוסופיה של היהדות, מוסד ביאליק, ירושלים תשי"א.

גולדציהר יצחק י', הרצאות על האיסלאם (בתרגום י"י ריבלין), מוסד ביאליק, ירושלים תשל"ח.
היינמן יצחק, טעמי המצוות בספרות ישראל, א, הסוכנות היהודית, ירושלים תשכ"ו.
וולפסון צבי הרי, המחשבה היהודית בימי הביניים (בתרגום מ' מייזלש), מוסד ביאליק, ירושלים תשל"ח.
לסקר דניאל י', 'הקראות וחקר היהדות', מחקרי הקתדרה ע"ש יוסף וסיל מייזר, אוניברסיטת תל-אביב,
תל-אביב תש"ס.
לסקר דניאל י', 'נגד מי התפלמס רס"ג בדיונו בביטול התורה?', דעת 32-33 (תשנ"ד), עמ' 5-11.
נימרק דוד, תולדות הפילוסופיה בישראל, א: מבוא, ניו יורק תרפ"א; ב: חומר וצורה, פילדלפיה תרפ"ט.
סיראט קולט, הגות-פילוסופית בימי הביניים, כתר, ירושלים 1976.
פינס שלמה, תולדות הפילוסופיה היהודית (א) מפילון עד הרמב"ם, אקדמון, ירושלים תשל"ו; (ב)
מהרמב"ם עד שפינוזה, ירושלים תשל"ז.
קלנר מנחם, תורת העיקרים בפילוסופיה היהודית בימי הביניים, ההסתדרות הציונית, ירושלים 1991.
רביצקי אביעזר, על דעת המקום: מחקרים בהגות היהודית ובתולדותיה, כתר, ירושלים 1991.
שביד אליעזר, הפילוסופים הגדולים שלנו, ידיעות אחרונות, תל-אביב 1999.

Abrahamov Binyamin, *Islamic Theology: Traditionalism and Rationalism*, Edinburgh University Press 1998
Altmann Alexander, *Studies in Religious Philosophy and Mysticism*, RKP, London 1969
Davidson Herbert A., *Proofs for Eternity, Creation and the Existence of God in Medieval Islamic and Jewish Philosophy*, New York & Oxford 1987
Goodman Lenn E. (ed.), *Neoplatonism and Jewish Thought*, SUNY Press, Albany 1992
Husik Isaac, *A History of Mediaeval Jewish Philosophy*, Atheneum, New York 1976 (1916)
Jospe Raphael, *What Is Jewish Philosophy?* The Open University of Israel, Tel Aviv 1988
Lasker Daniel J., *Jewish Philosophical Polemics Against Christianity in the Middle Ages*, Ktav Publishing House, New York 1977
Leaman Oliver, *An Introduction to Medieval Islamic Philosophy*, Cambridge University Press, Cambridge 1985
Wolfson Harry Austryn, *Repercussions of the Kalam in Jewish Philosophy*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. & London 1979

חומר מחייב למבחנים:

דב שוורץ, הרעיון המשיחי בהגות היהודית בימי הביניים
דב שוורץ, סתירה והסתרה בהגות היהודית בימי הביניים / אסטרוולוגיה ומגיה בהגות היהודית בימי הביניים